

Aan het goede leven kan alleen gezamenlijk gestalte gegeven worden

Met 'samen lezen, samen delen en samen eten' vat Jos Douma zijn ideeën samen over de kerk van de toekomst. Het boek dat hij erover schreef werd afgelopen vrijdag gepresenteerd.

Recensie

Dick Vos

Waarom dit boek? „Ik denk dat de kerk op instorten staat; het systeem werkt niet meer. De volgende generatie is niet op zoek naar een instituut, maar naar mensen die iets met God hebben. Het moet gaan over mens-zijn, over de menselijke maat.” Zo verwoordde dr. Jos Douma (1968) de beweegreden voor het schrijven van zijn boek *Verlangen naar het goede leven*. Afgelopen vrijdagavond werd dit schrijven van de vrijgemaakt-gereformeerde predikant uit Zwolle gepresenteerd. Arie Slob, voormalig leider van de ChristenUnie en tegenwoordig directeur van het Historisch Centrum Overijssel, stelde hem een aantal vragen.

Vooral samen

Het woord zelf staat niet in de titel, maar het hele boek gaat over de kerk. Hoewel het leven van alledag lang niet altijd even goed is, zijn we in de kerk bezig met 'het goede leven', legt Douma uit. Want Jezus is gekomen om het leven in al z'n volheid te geven. Zo zegt Jezus dat volgens Johannes 10 vers 10. En dat mag de leidraad van het boek zijn. Het vers wordt direct gevolgd door: 'Ik ben de goede herder'. Die volheid vraagt om taal die enerzijds open is naar het evangelie en anderzijds naar mensen. 'Brugtaal' noemt Douma dat. Taal die niet te binnenkerkelijk is, niet te ambtelijk.

Douma wil aansluiten bij de kerk van alle eeuwen, en zoekt dat in de drieslag Woord, doop en avondmaal. Het gaat om het geloof waarvan de Heidelbergse Catechismus stelt dat het door de Heilige Geest bewerkstelligd wordt door de verkondiging van het evangelie, met

gebruikmaking van de sacramenten (vraag 65, zondag 25). Dat is en blijft het idee, maar deze taal is veel te ambtelijk en mist een directe verbinding met het dagelijks leven.

Heel anders komt het over in de hedendaagse vertaling van dezelfde drieslag waarvoor Douma kiest: samen lezen, samen delen, samen eten. Samen lezen en samen eten voor Woord en avondmaal ligt misschien meer voor de hand dan samen delen als vertaling voor de doop. In de doop gaat het om deelgenoot worden van de gemeenschap rond Jezus. 'Als er iemand gedoopt wordt, dan is dat (...) iets waarin heel de gemeenschap deelt', schrijft Douma. In alle gevallen is het 'samen' belangrijk; het gaat om het gemeenschappelijke, het gedeelde leven hierin. En het gaat ook om het héle leven, dat veel breder is dan de liturgie in de kerkdienst. 'Lees! Deel! Eet! En doe het vooral samen!', besluit Douma zijn boek.

Oefenplaats

In korte, heel toegankelijk geformuleerde hoofdstukken komt van alles aan de orde. Hoe ziet dat goede leven –  cht leven – eruit? Het heeft te maken met leven vanuit het visioen van Gods nieuwe wereld, Gods koninkrijk. 'De kerk is voor

De kerk als oefenplaats is hopelijk een teken van Gods nieuwe wereld

Bij Goedhart Boeken in Zwolle voelde Arie Slob (rechts) Jos Douma aan de tand over zijn nieuwste boek.

Foto: Dick Vos

dat koninkrijk een oefenplaats en zo hopelijk ook een teken van Gods nieuwe wereld.' Deel b van het boek geeft een waaier aan gedachten over lezen, delen en eten. Een mozaiek noemt Douma het, waarvan hij hoopt dat het inspireert om daarin een eigen weg te vinden.

In een van de hoofdstukjes rond samen eten, verbaast Douma zich over het uitsluiten van kinderen en tieners van de maaltijd. 'Het is toch een gezinsmaaltijd? De maaltijd van de familie van God? (...) Als wij geloven dat de heilige Geest het geloof juist versterkt door de viering van het avondmaal, waarom onthouden we dit door God gegeven middel dan aan onze kinderen en tieners?'

Een van de kritieken op het boek was dat de moeite en de pijn die velen om zich heen zien en ervaren in het leven eigenlijk niet gethematiseerd wordt. Dat onderkent Douma wel, want dat er veel kapot is in

de wereld en in veel levens, staat buiten kijf. Tegelijk is hij beducht voor de idee dat je 'eerst door ellende, verlossing en dankbaarheid heen moet' voor je toe kunt komen aan het goede leven, stelt hij tijdens de presentatie van het boek.

Tendensen

Het gedachtegoed van Douma lijkt in ieder geval op hoofdlijnen aan te sluiten bij de tendensen in de kerk van het begin van de 21e eeuw. Het zoeken naar de uitgangspunten, de diepste kernen van het geloof, staat centraal: *back to basics*. Dat kan in solide kerkelijke gemeenten, maar ook in veel kleinere verbanden waarin je elkaar echt kunt leren kennen: kerkplekken. Douma pleit daarbij voor verstillen en concentratie op de Bijbelse boodschap: afstand nemen van de waan van de dag waarin ook de kerk zo vaak verzandt. *Lectio Divina*, biddend lezen, is daar een vorm voor. Verstil-

ling en concentratie is tegelijk een van de pijlers van nieuwe monastieke initiatieven die dwars tegen de hedendaagse haastcultuur in zoeken naar ritme en regelmaat in geloof en dagelijks leven. Een andere trend is discipelschap. Daarin verdiepte Douma zich ook, maar die term bevalt hem minder goed: alsof je een programma moet doorlopen. De kern ervan sluit naar zijn zeggen echter aan bij wat hij beoogt: in de leer gaan bij het evangelie met het oog op christen zijn in de wereld van vandaag.

► Verlangen naar het goede leven. Samen lezen, samen delen, samen eten. Jos Douma. Uitgeverij Boekencentrum. 17,90 euro

